

Izhaja vsako drugo soboto.
Naročnina:
5 Din četrtletno, 10 Din pol-
letno.

DELO

Uredništvo: Ljubljana,
Selenburgova ulica 7/II. —
Upravništvo: Ljublja-
na, Prešernova ulica 54.

Štev. 2

V Ljubljani, dne 21. maja 1932

Leto V.

Vabilo

na

delegatsko zborovanje

Narodno-strokovne Zveze

ki se bo vršilo v nedeljo, dne 29. maja 1932.
ob 9. uri dopoldne v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Naznanilo predsedstva.
2. Poročilo verifikacijskega odseka.
3. „ tajnika.
4. „ blagajnika.
5. „ nadzorstva.
6. Volitve: a) Izvrševalnega odbora: predsednika,
I. podpredsednika,
I. tajnika in I. blagajnika;
b) upravnega odbora in
c) nadzorstva.
7. Poročila delegatov podružnic in društev.
8. Predlogi: a) upravnega odbora,
b) razni.
9. Slučajnosti.

Pri vstopu v zborovalno dvorano mora oddati vsak delegat pooblastilo, podpisano po vodstvu podružnice, katero zastopa.

Vstop v dvorano bo dovoljen samo z vabilom.

V Ljubljani, dne 5. maja 1932.

Izvrševalni odbor Narodno-strokovne Zveze:

Vl. Kravos, l. r.
t. č. tajnik

R. Juvan, l. r.
t. č. predsednik

Kaj poostruje krizo

Na vseh koncih in krajih je občutiti, da se nam slabo godi. Tako je, kakor da bi se ustavilo kolesje življenja: obrati počivajo, dela ni, trgovina se omejuje, nikjer ni sredstev za povzdigo gospodarske delavnosti. Denarja primanjkuje, dasi ga dejansko ni nič manj, kakor ga je bilo preje, recimo pred t. zv. krizo. Po vsem svetu je nemir in iskanje potov iz gospodarske teme in socialne nezadovoljnosti. Pa kakor je človekov razum v mnogih ozirih premagal naravo in jo zaslužnil sebi, ni sposoben, da bi gospodarsko in socialno življenje tako organiziral, da bi gladko in mirno teklo. Naravno je, da gospodarske težave povzročajo ljudje sami s svojimi slabimi lastnostmi, katere dobivajo svoj izraz v preveliki sebičnosti posameznika in pa narodov, odnosno držav. Trajanje gospodarske krize pomeni, da človek ne more premagati samega sebe — dasi vidimo, da pod težo gospodarske krize trpe brez izjeme vsi in imajo torej vsi interes na tem, da se kriza ublaži in povrne normalno

življenje. Človek je premagal morja in ozračja, odkril je tajne sile narave, ni pa sposoben, da premaga človeka, da ga prerodi in usposobi k lepšemu in zadovoljnejšemu sožitju. Človeški rod je sam sebe zaprl v začarani krog, iz katerega ne zna izhoda.

Zdravniki iščejo zdravilo, da ozdravijo bolno gospodarsko telo. Zdravila išče vsaka država zase, meddržavna prizadevanja gredo za tem, da najdejo med državami lek, ker je bolezen mednarodnega značaja, t. j. razširila se je prav na vse države, na revne in bogate, na zmagovalne in premagane. V Franciji imajo n. pr. cele gore zlata, pa vendar je gospodarstvo tudi tu v težki krizi, socialna nezadovoljnost vedno bolj narašča. Isto vidimo v bogati Ameriki, v Angliji. Naravno je, da pod krizo trpe najbolj oni, kateri so socialno šibki. Tudi kapital je v krizi, to se pravi: tudi kapital ne more več pomnoževati svoje moči in bogastva, toda kapital je ostal, dočim oni, kateri nima ničesar, krizo dvojno, trojno občuti.

Kapital je skrit. Brez kapitala pa ni življenja. Zato je danes tako težko najti izhod iz kriz, ker se je umaknil kapital, odnosno je izgubil na svoji moči, ker je prej hotel po nenaravnih potih preveč kvišku, ne da bi enakomerno dvigal temelje, na katerih ima svoje korenine.

Kapitalistični sistem sloni na materialistično rentabilitetnih računih. On gleda samo na rentabilnost svojega uveljavljanja. Pri tem pa je kratkoviden in rentabilitetno stremljenje omejuje na časovno pretesno obdobje. Po tem obdobju pade v krizo in povzroča krizo vseh. Kapital je opustil eno najbistvenejših zahtev vsakega gospodarskega uveljavljanja: v dobrih časih ni mislil na to, da morejo priti slabi časi, za katere morajo biti zbrane rezervne moči, da se slabi časi prebrodijo. Kapital je bil po uspehih velike poveljne konjunktore ves omamljen, da ni gledal v bodočnost. Pod vplivom kapitala je bila kratkovidna tudi državna politika, katera ima v prvi vrsti ščititi socialno slabe. Zanimarjala je skrbi in krize za bodočnost. Tako je kriza našla vse nepripravljene in nepreskrbljene — zato je kriza ostrejša tam, kjer je zakonodaja šla mimo socialno političnih potreb, manj ostra je v državah, v katerih je državna politika vsaj delno tudi mislila na bodočnost.

Krizo sedanjega življenja prav občutno poostruje pomanjkanje socialno-zaščitne zakonodaje, predvsem pomanjkanje socialno-zavarovalne zakonodaje. V proračunski debati je v narodni skupščini padla trditev: ako bi socialnega zavarovanja ne imeli, bi bila kriza znatno ostrejša kakor je. Toda socialnega zavarovanja dejansko nimamo, imamo ga le v skromnih začetkih, katero pa ni sposobno, da bi zlasti v času kriz moglo izvrševati svoje funkcije. V dolgi dobi ugodnega gospodarskega razvoja bi mogli n. pr. nabrati velika sredstva za brezposelno zavarovanje. Bili pa smo lahkomišeln in zato moramo danes pri skrajnih sredstvih iskati sredstva za neproduktivne izdatke, da zadržujemo naraščanje krize, namesto da bi jo ozdravljali. V dolgi letih bi z malimi sredstvi mogli zbrati velike vsote za starostno in invalidno zavarovanje, s temi kapitalijami bi mogli danes preživljati gospodarsko življenje in jačati konzumentsko moč onih, kateri so iz gospodarskega procesa izločeni. Delavec nima vpliva na to, koliko časa bo mogel svojo delovno silo nuditi v najem. Socialno zavarovanje pa ima namen, da brani obstoj takrat, ko delavec svoje delovne sile ne more več uporabljati za vzdrževanje svojega življenja. Socialno zavarovanje je zavarovanje gospodarstva za čas kriz.

Vsa prizadevanja nič ne pomagajo: pomanjkanje socialno-politične zakonodaje krizo samo poostruje. Današnji težki čas bi moral dati največjo pobudo, da naša zakonodaja postane v smeri socialno-politične zaščite naroda znatno bolj aktivna.

OPOZORILO RUDNIŠKIM UPOKOJENCEM.

Rudarsko glavarstvo v Ljubljani je izdalo 23. februarja 1932 odlok o novi interpretaciji čl. 95 Pravilnika bratovskih skladnic. Na podlagi tega odloka so krajevne bratovske skladnice znižale rudniškim upokojemcem pokojnine. Proti takemu znižanju, ki ni opravičeno z zakonom, so se nekateri upokojemci pritožili. NSZ je izdelala osnutek pritožbe.

Brarovske skladnice

Vprašanje bratovskih skladnic je zelo velikokrat na dnevnem redu, toda rudarsko zavarovanje še ni rešeno in postavljeno na solidne temelje in izgleda, da do tega še dolgo ne bo prišlo.

Tudi sedaj je to vprašanje ponovno na dnevnem redu. Ministrstvo je izdelalo osnutek novih pravil za bratovske skladnice. O osnutku razpravlja te dni posebna anketa v Beogradu. Delavstvo z osnutkom ne more biti zadovoljno, ker ta v marsikaterem pogledu sedanje zavarovanje znatno poslabšuje, novega dobrega pa ne da ničesar, izvzemši možnost, da rudarji pridobljene pokojninske pravice s plačevanjem letne priznavalnine od Din 20.— varujejo. To varovanje pridobljenih pravic je edina dobra točka v novem pravilniku.

Pravila poslabšujejo dajatve zlasti v bolniškem zavarovanju, dasi je znano, da je finančno stanje bolniško-zavarovalne panoge zlasti v Sloveniji zelo ugodno, ker rezerve dosegajo več milijonov dinarjev. Istočasno s poslabšanjem dajatev pa je predvideno povišanje prispevkov, ker je prispevek določen na 4—8% faktičnega zasluzka, kateri je višji od sedanjega kategorijskega zasluzka. Tako bo rudarsko bolniško zavarovanje slabše od splošnega zavarovanja.

V pravilniku ni rešeno vprašanje staroupo-kojencev, kateri bodo tudi v bodoče imeli svoje dajatve krite le v obstoju in finančnih zmoglostih Pokrajinskega pokojninskega

sklada. Ta sklad pa je vedno v nevarnosti, da je ukinjen. Vprašanje pokojnin staroupo-kojencev bi bilo rešiti v pravilniku samem enotno z vsemi ostalimi pokojninami.

Pravilnik znižuje pokojnine za približno 30% napram besedilu pravilnika iz l. 1925, napram sedaj veljavnim predpisom pa za 20%. Osnova za odmero pokojnin in s tem seveda za odmero prispevkov je znižana za 10%, kar ne more prispevati k olajšanju gospodarskega stanja bratovskih skladnic. Najvišja pokojnina bi po 40 letih znašala 70% novega kategorijskega zasluzka ali 63% sedaj veljavnega zasluzka.

Dosedaj veljavni pravilnik je bil pogrešljiv zlasti tudi v tem, ker so po njegovih določbah reducirani rudarji tudi po 30 ali večletnem službovanju izgubili vse pridobljene pravice. To krivico nov osnutek popravlja s tem, da nova pravila določajo, da si more vsakdo pridobljene pravice očuvati, ako plačuje pristojbino v znesku Din 20.— letno. Ne glede na to pristojbino pa so članske pravice tudi drugače z novim pravilnikom zadovoljivo varovane.

Pravilnik daje mnogo koncesij podjetjem. Predvsem daje upravo skladnic v roke podjetjem in je celo kršeno načelo paritetnega zastopstva.

Kakor izgleda, novi pravilnik ne prinaša možnosti sanacije bratovskih skladnic kljub temu, da na celi črti poslabšuje dajatve.

K podrobnostim pravilnika se še povrnemo.

Številke brezposelnosti

Okrožni urad za zavarovanje delavcev je po stanju 1. aprila izdelal statistiko, kako veliko je število onih delavcev in nameščencev, ki je izpadlo iz zavarovanja. Statistika obsega vso državo in izkazuje, da so vsi okrožni uradi in vse privatne društvene blagajne izgubile skupaj radi gospodarske krize okroglo 100.000 članov-delavcev. To se pravi z drugimi besedami, samo socialno zavarovanje izkazuje v državi 100.000 popolnoma brezposelnih delavcev. V tem številu pa niso zapopadeni:

1.) Sezijski delavci, katerih število se ceni tudi blizu na 100.000.

2.) Rudarji (ca. 60.000 po številu), pri katerih je brezposelnost relativno celo večja kot pa pri drugih industrijskih delavcih (n. pr. Kranjska industrijska družba na Jesenicah i. t. d.).

3.) Poljedelski delavci, katerih število je večje od števila industrijskih delavcev, ker je Jugoslavija v prvi vrsti agrarna in ne industrijska država.

4.) Prirodni prirast delavstva radi napredovanja števila prebivalstva.

5.) Cela vrsta drugih delavcev n. pr. izseljenci, ki se vračajo iz inozemstva radi svetovne gospodarske krize, absolventi raznih šol, ki po končanih studijah ne morejo dobiti službe, svobodni poklici (mali obrtniki), ki so morali zapreti svoje delavnice itd.

6.) Parcielno brezposelni delavci, to so oni delavci, katerim so podjetja skrajšala delavni čas (prisilno praznovanje!) in s tem v zvezi tudi njihov zasluzek. Po mišljenju ekspertov je parcielna brezposelnost mnogo večja nego totalna brezposelnost t. j. odpuščanje delavcev iz služb.

Po teh neizpodbitnih podatkih se lahko trdi, da je v državi okrog pol milijona brezposelnih delavcev. Spričo tega so naravnost nepremišljene in neodgovorne trditve, ki so sem in tja slišne v javnosti, da Jugoslavija ne pozna brezposelnosti in da bi bilo odveč reševati problem brezposelnosti z ono temeljitostjo in

resnostjo, ki je lastna drugim zapadnim državam.

Iz podrobnejših podatkov OUZD je razvidno, da je v dravski banovini stalež bolniško zavarovanih članov padel za 17.561. Brezposelnost je relativno največja na teritoriju onih OUZD-ov, ki imajo mnogo lesne industrije n. pr. Banjaluka, Osijek, Sarajevo itd. V velikih mestih je brezposelnost relativno majhna n. pr. v Zagrebu 4%, v Beogradu 1%, v Novem Sadu 1%. Splošno je znano dejstvo, da zaposlenost v velikih mestih tudi v najhujših krizah malo popušča, ker se mesta stalno in hitro razvijajo in ker mestne občine izvršujejo razna javna dela, ki brezposelnost zmanjšujejo. Pripomniti moramo še, da članstvo privatno društvenih blagajn ni tekom krize nazadovalo. Znano je dejstvo, da se tekom gospodarskih kriz zmanjša vedno število delavcev, ne pa število uradnikov. Tudi pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani ni občutil tekom krize nobenega nazadovanja svojih članov.

Zadnji mesec se je število brezposelnih nekoliko zmanjšalo, vendar je pa v primeru z lanskim letom znatno hujše.

Krik bednih

Težka zima, ko so se ustavljali tovarniški obrati, ko so se dnevno večale redukcije delavstva in ko je skrajšan delovni čas komaj in komaj omogočal skorjo kruha — je za nami. Vse in vsega smo si obetali od pomladi. Pa je bil marsikdo razočaran. Tudi sedaj je brez dela.

Grozničav krik sega v temno noč materijalističnega kapitalizma, krik bednih in obupa-

**Zahtevajte „Delo“
v vsakem javnem lokalu!**

nih po pomoči, po nujnih temeljnih reformah celotnega gospodarskega življenja, da do takih žaloiger ne pride več.

Zaloigre v naših industrijskih centrih govorijo živo resnico, da je celotno naše gospodarsko življenje naslonjeno na trhla tla, da igra samo na eno karto ugodne konjunktore, ko je kapitalizmu dana polna možnost, da kuje dobičke, da izkorišča položaj v svojo lastno korist. Kakor hitro pa je konjunktura konec — je katastrofa delavca tu, dobički kapitalizma pa ostanejo.

Tudi druge države so preživljale in preživljajo težke krize. Toda ni se še nikjer zgodilo, da bi bilo čez noč na tisoče oseb brez vsake najmanjše pomoči na cesti. Modrost državnikov in pa tudi uvidevnost gospodarskih krogov je znala za nepredvidene slučaje kriz dobiti pota in sredstva za primerno in vsaj za začasno zaščito onih, katere krize najostreje udarjajo. Zavarovanje za slučaj brezposelnosti je bila nujna potreba vsakega gospodarskega življenja. Znak nesposobnosti je, ako tudi še danes v temi najostreje krize čujemo nesimpatične izjave o socialni ureditvi brezposelnega zavarovanja, katero naj delavcu skromno nadomesti pravico do dela in zasluzka. Tako zvana socialna bremena, na katera naš gospodarski svet, kljub vzgledom drugod in kljub težkim izkušnjam doma, nesimpatično gleda, ne nosijo pravega naziva. Stroški socialnega zavarovanja v vseh njegovih panogah so dejansko stroški za zavarovanje krize konzuma, torej zavarovanje dveh osnovnih elementov gospodarskega življenja. Vsako tovarno je v prvi vrsti treba pogledati iz stališča koristi, katere ima narod od nje. Ako te koristi niso trajne in solidne, potem nam lastnega gospodarstva ni treba, predvsem pa je zaščita takega gospodarstva neutemeljena.

Na usodi tovarn danes ne smejo biti več zainteresirani samo akcionarji, kajti njihov interes je samo enostranski. Prav v enaki, da, v veliko večji meri je na usodi tovarne danes zainteresirano delavstvo in država. To spoznanje, katero nujno prinaša dnevno življenje, mora dobiti svoj viden in učinkovit izraz v najpopolnejši soudeležbi delavstva v upravi in v gospodarjenju s podjetjem. Najozje trajno in stalno sodelovanje obeh faktorjev produkcije je nujna potreba potenciranejšega skrbstva za narodovo blagostanje.

Sistem današnjih obratnih zaupnikov je pesek v oči. In še ena nujna zahteva se z vso silo pojavlja iz naukov današnje produkcije in konzumentske krize. Zakon o akcijskih družbah je nujno potreben reforme predvsem tudi v tej smeri, da morajo akcijske družbe že ob svoji ustanovitvi nuditi več materijalnih in formalnih jamstev za blagodejno uveljavljanje med narodom. Tovarne spremene na mah socialno in gospodarsko strukturo okolice. Povratek nazaj je težko mogoč ali pa samo skozi težke katastrofe. Tovarna mora s svojim ustanovnim kapitalom in s stalnimi dotacijami v te svrhe nuditi primerno zaščito novo ustanovljeni socialni strukturi okolice — in ne, da čez noč dimnike pogasne, okolico pa prepusti svoji usodi. Gospodarsko krizo označuje tudi kriza konzuma. Regulacija konzuma je jednako važna, kakor regulacija produkcije. Zato so potrebne konzumentske zbornice, katere naj z zdravim uveljavljanjem ščitijo konzumente vseh gospodarskih dobrin in spravljajo v primeren sklad produkcijo, distribucijo in konzum.

Obratne omejitve ali celo ustavitve največjih tovarn v državi je najresnejša knjiga o krizi celotnega gospodarskega reda. Tovarne so producirale nujne in dnevno potrebne potrebščine gospodarskega življenja — pa so kljub temu ugasnile ogenj v pečeh. Tu vmes je nekaj gnilega. To in drugo gnilobo je treba izrezati z narkozo. Blagor naroda mora biti najvišji zakon!

Pokret narodnega delavstva

NAVODILA ZA DELEGATSKI ZBOR

Podružnice so že prejele okrožnice za delegatsko zborovanje. Poudarjamo še enkrat, da mora vsaka podružnica poslati na delegatski zbor toliko polномоčnih delegatov, kolikor je prejela pooblastil. Tem delegatom se smejo pridružiti tudi podružnični člani, predvsem želimo, da se jim pridružijo podružnični funkcionarji. Na delegatskem zboru bodo imeli glasovalno pravico le opolномоčeni delegati, ki bodo pri vstopu oddali polномоč podružnice ali društva, katero zastopajo.

Za delegate in ostale zborovalce bo prirejen v zborovalni dvorani skupen obed. V opoldanskih urah bo zborovanje prekinjeno radi obeda. Takoj po obedu se zborovanje nadaljuje. Obedi so naročeni pri priznani kuhinji v Delavski zbornici in bo stal vsak obed le 12 Din. Naročila za obede sprejema tajništvo NSZ najpozneje do 26. t. m. Obedi se bodo plačali v dvorani sami. Ljubljanske delegate naprošamo, da se tudi udeležijo skupnega obeda. Ne bo časa, da bi šli obedovat domov. Enkrat v letu naj žrtvujejo cel dan organizaciji.

Za delegate in goste, ki pridejo v Ljubljano že v soboto 28. t. m., to velja posebno za članke upravnega odbora, smo preskrbeli cenena prenočišča. Prenosišče bo v areni Narodnega doma in bo stala postelja samo 6 dinarjev. Ravno tako smo preskrbeli za večerje, ki tudi ne bodo stale preko 6 Din. Prijave sprejema tajništvo. Vse podružnice prosimo, naj nam pravočasno pošljejo naročila za skupne obede, prenočišča in večerje. Ne odlašajte na zadnji dan!

Upravni odbor bo imel svojo zadnjo sejo pred delegatskim zborom v soboto 28. t. m. ob 4. uri popoldne v predavalnici Delavske zbornice. Vse odbornike prosimo, da pridejo sigurno in točno k zadnji seji.

Po seji upravnega odbora se udeležijo vsi člani upravnega odbora Juvancvega večera v hotelu Bellevue. Upravnemu odboru naj se pridružijo tudi vsi ljubljanski člani, da tako počastijo svojega požrtvovalnega predsednika. Naj ne bo člana, ki ne bi prihitel na ta večer.

DELEGATSKI ZBOR

Vabila za delegatski zbor je centrala te dni razposlala vsem podružnicam. Podružnice, ki bi rabile kaj več vabil, naj to takoj javijo tajništvu, da jih dološlje. Opozorite delegate, da bodo morali oddati pri vstopu v dvorano pooblastila, gostom pa bo vstop dovoljen samo na podlagi vabila. Brez vabila vstop v dvorano sploh ne bo dovoljen.

NAŠ PREDSEDNIK TOV. RUDOLF JUVAN PETDESETLETNIK

Naš dolgoletni predsednik tov. Rudolf Juvan je slavil konec aprila t. l. svoj 50. rojstni dan. Na ta dan so se ga spomnile vse naše podružnice, ki so mu poslale pismene čestitke k lepemu jubileju. Skromno pa ga počastijo vse podružnice s prijateljskim večerom, ki se bo vršil na predvečer delegatskega zbora v soboto 28. t. m. ob 20. uri v hotelu Bellevue. Na tem večeru sodelujejo naši pevci in prijatelji mandolinisti. Ta naš večer, ki nas bo

združil okrog priljubljenega predsednika, bo gotovo pokazal našo ljubezen do dela in do onega, ki zna častiti delo in se mu je ves žrtvoval.

Našemu mnogo zaslužnemu predsedniku tov. Juvanu pa veljaj tudi s tega mesta naš krepak: Na mnogaja ljeta!

ZA IZOBRAZBO DELAVSTVA

Prosvetna centrala Narodno strokovne zveze v Ljubljani je priredila v letošnji zimi cikel predavanj za funkcionarje organizacije. Predavanja so se vršila vsak torek in so do sedaj predavali g. dr. Stojan Bajič o delavskem zaščitnem pravu, g. dr. Mihelak o brezposelnosti in splošnem gospodarskem položaju, tov. Vladimir Kravos o postanku in razvoju NSZ in o pomenu strokovnega gibanja za delavstvo, dr. Joža Bohinjec o socialnem zavarovanju delavcev, Rudolf Juvan o idejnih smernicah pokreta NSZ in Franjo Rupnik o združništvu in kapitalu. Zadnje predavanje se bo vršilo v torek 17. t. m. ob 19. uri v predavalnici. Zaključno predavanje bo imel tov. Kravos o racionalizaciji dela. Predavanje spremljajo skioptične slike.

LJUBLJANSKIM ČLANOM NSZ

Vsem članom naših ljubljanskih podružnic in društev veljajo te besede. V soboto 28. t. m. zvečer pridite vsi ob 20. uri v hotel Bellevue na Juvanov večer. Pripeljite seboj družine.

V nedeljo ob 9. uri pa pridite na delegatski zbor, četudi niste delegati. Na delegatski zbor pridite z vabilom ali s člansko izkaznico. Nihče ne bo imel dostopa v dvorano, če se ne izkaže z vabilom ali člansko izkaznico.

Pokažite s svojo navzočnostjo, da znate ceniti svojo organizacijo in da ste nje zavedni člani.

OBČNI ZBORI NAŠIH PODRUŽNIC

Jesenice. Jeseniška podružnica je imela 14. februarja t. l. svoj redni letni občni zbor. Občnega zbora se je udeležilo nenavadno lepo število članstva. Izvoljen je bil naslednji odbor: predsednik Franc Kralj, podpredsednik Andrej Globočnik, tajnik Ivan Markovič, blagajnik Franc Iskra, odborniki: Janko Ravnik, Ivan Šnajder, Vladimir Rožič, Anton Grošelj, Andrej Vidic, Jože Slamnik, Štefan Barborino in Albin Vister; namestniki: Pavel Malej, Franc Jekec, Nikolaj Pikon, Alojz Erbežar, Franc Glavič, Leopold Slamnik, Jakob Kleč, Rado Lavsegar, Jakob Pivk in Franc Dolenc. Izvoljen je bil tudi odsek za gradbo lastnega doma. V tem odseku so: Franc Jamar, Jože Vidic, Lovro Ravnik I., Lovro Ravnik II., Anton Klinar, Alojz Vister, Mirko Žnidar, Janez Šeberle in Leopold Anderle.

Loke pri Zagorju. Naša podružnica je imela svoj občni zbor v nedeljo, dne 6. marca t. l. Na tem občnem zboru je bil izvoljen naslednji novi odbor: predsednik tov. Milan Babič, podpredsednik Karel Dernovšek, tajnik Avgust Knez, blagajnik Robert Knez; odborniki: Ivan Fink, Rudolf Suša, Alojz Fink, Ivan Flis in Štefan Gošče; nadzornika tov. Ivan Prosenc in Ivan Prosenc IV. Občnemu zboru

je poleg delegata centrale prisostvovalo tudi lepo število članov zagorske podružnice.

Trbovlje. Tako impozantnega občnega zbora kot je bil oni v nedeljo, dne 6. marca t. l., naša trboveljska podružnica še ni imela. Nabito polni prostori pri Volkerju so pokazali visoko organizacijsko zavest našega trboveljskega rudarja. Ta občni zbor je bil jasen dokaz velikega napredka naše misli v trboveljskem revirju. Na tem občnem zboru je bil izvoljen novi odbor, v katerega so zborovalci soglasno izvolili predsednikom tov. Miha Korena, v odbor so bili pa izvoljeni: Franc Mrzelj, Rudolf Jamšek, Alojz Bregar, Ivan Košir, Viktor Blažič, Anton Levstik, Ignacij Snoj, Ignacij Tome, Ivan Polak, Lovro Žlak, Ivan Barborič, Alojz Vubnik, Jože Brčun, Ivan Marin, Franc Košir in Anton Zidar. Na občnem zboru je bilo sklenjeno postaviti lasten društveni dom in so bili napravljeni tozadevni sklepi.

Zabukovca. Vrli nacionalni delavci iz Zabukovce so si ustanovili našo podružnico in imeli 6. marca t. l. ustanovni občni zbor, na katerem so si izvolili naslednji odbor: predsednik Ivan Platovšek, podpredsednik Anton Bevc in Fric Papež, tajnik Jakob Uranjek, odborniki: Franc Vrhovnik, Joško Kerk, Urh Basant in Anton Romih; pregledovalci računov Ivan Cizej, Ivan Šramel in Anton Romih. Naše nove borce pozdravljamo!

Kranj. Tudi v Kranju smo ustanovili novo postojanko. V nedeljo 13. marca se je vršil ustanovni občni zbor, kateremu je prisostvovalo lepo število zborovalcev, med njimi zastopnik Sokola in podružnic iz Kranja in Strazišča. Na občnem zboru je bil izvoljen veččlanski odbor na čelu s predsednikom tov. Drago Žerjal.

Društvo bolničarjev v Ljubljani. Občni zbor tega našega društva se je vršil v sredo 16. t. m. ob lepem številu članov in zastopnika centrale. Izvoljen je bil novi odbor s predsednikom tov. Viktorjem Rožancem na čelu.

Vevče. Podružnica v Vevčah je imela občni zbor v nedeljo 13. marca t. l. v prostorih g. Kuharja. Udeležba je bila prav lepa. Izvolili se je novi odbor. Za predsednika je bil ponovno izvoljen tov. Jakob Žulovec.

Ptuj. Na rednem občnem zboru, ki se je vršil 2. februarja, je bil izvoljen naslednji novi odbor: predsednik Ivan Brumen, podpredsednik Miha Hercog, tajnik Anton Blažek, blagajničarka Milka Mojzer, odborniki: Jakob Lah, Joško Klep, Franc Mesarič, Marija Floger, Alojzij Breclj in Franc Vavpotič.

IZ LJUBLJANSKIH STROJNIH TOVARN.

Že v zadnji številki našega lista smo povedali, da se je večje število zavednih delavcev v Strojnih tovarnah organiziralo pri naši ljubljanski podružnici. Seveda to ni šlo v račun marksistom, ki hočejo tudi v tej tovarni imeti monopol. Marksisti so se zato pričeli posluževati svojih sodrugov, ki so na višjih mestih, da potom teh pritisnejo na one, ki so se organizirali v nacionalni strokovni organizaciji. Narodno zaveden delavec je preko noči postal najslabši element v tovarni zato, da se ga je lahko pričelo preganjati. Neki mojster,

za enkrat še zamolkimo ime, je očitno kazal srd proti našim ljudem in pričel postopati partizansko. Intervencija pri ravnatelju g. Jurašu, ki velja za strogo pravičnega, je imela takoj uspeh in so bili nekateri prenapeteži opozorjeni, da se z ognjem ni igrati. V zadnjem času pa zopet opažamo zapostavljanje naših članov, posebno pri dopustih. Podvzeti so koraki, da se tudi to prepreči in vzame onim, ki ne znajo biti kot nadrejeni pravični, vsaka moč, da se tako preprečijo zlorabe. Mi nečemo nikomur škodovati, a tudi ne moremo dopustiti, da bi se koga zapostavljalo zato, ker javno izpoveduje svoje nacionalno prepričanje.

Že v zadnji številki smo tudi povedali, da letijo psovke na naše članstvo. Danes moramo ponovno ugotoviti dva slučaja. Marksista O. in G. sta se spozabila tako daleč, da sta psovala naše člane s fašisti. Nam ni znano, ali dobiva članstvo marksistične organizacije v organizaciji sami navodila, kako naj psuje nacionalno zavedno delavstvo ali se nahujskano delavstvo samo od sebe spozablja. Bodi tako ali tako, danes zadnjič in odločno rečemo: če do danes nismo nikogar tirali pred sodišče, je pripisovati to samo našemu usmiljenju, ker nečemo tirati ljudi v nesrečo. Če pa te psovke ne bodo ponehale in če mislijo marksisti, da bodo po tovarnah s terorjem obdržali svoje pozicije, se motijo. Našega usmiljenja bo konec in bomo brez pardona predali državnemu pravdniku vsakogar, ki bo napadal naše članstvo s fašisti. Naša organizacija ni nikoli imela stika s fašizmom. Za nas je zato beseda fašist psovka.

Upravni odbor Strojnih tovarn in livarn v Ljubljani, v katerem sedijo, v kolikor nam je znano, tudi izrecno nacionalno orijentirani odborniki, pa prosimo, naj se za take slučaje zanima in napravi enkrat odločno mir in red. Naše članstvo nikogar ne izziva, dela svoje delo in se v tovarni ne peča s politikom, zato naj se prepreči tudi drugim, da bi politizirali v tovarni in izrabljali svoje pozicije proti nacionalno zavednemu delavstvu. Prosimo, napravite red!

RAZVELJAVLJENE VOLITVE OBRATNIH ZAUPNIKOV V VEVCĀH.

Kr. banska uprava v Ljubljani je na pritožbo Narodne strokovne zveze razveljavila kandidatno listo Jugoslovenske strokovne zveze v Vevčah, ker je na njej bil kandidat, ki ni več v tovarni. Ker je ta lista razveljavljena, bodo prevzeli posle obratnih zaupnikov kandidati z naše liste. »Delavska Pravica« toči krokodilove solze zaradi tega, pa ne moremo pomagati. Zakon je pisan, za vse enako.

IZSELJENIŠKA KONFERENCA V LJUBLJANI

V soboto 23. aprila t. l. se je vršila izseljenska konferenca v Ljubljani. Predsedoval ji je ban g. dr. Marušič. Konference so se udeležile vse izseljenske organizacije v državi. Poleg drugih je bila zastopana tudi Narodna strokovna zveza in Narodni izseljenski odbor. Konferenci je prisostvoval tudi zastopnik westfalskih rojakov tov. Pavel Bolha, ki je posetil domovino in ostal tu tri tedne. Konferenca je izdelala več resolucij, ki so bile odposlane ministru za socialno politiko g. Ivanu Puclju v Beograd.

VOLITVE V KRAJEVNO BRATOVSKO SKLADNICO V TRBOVLJAH.

Volitev v krajevno bratovsko skladnico v Trbovljah se naša trboveljska podružnica ni udeležila, ker rudarska oblast ni ugodila želji podružnice, da se naj izvedejo volitve po kandidatnih listah. V znak protesta podružnica ni šla v volitve in je pozvala članstvo na abstinenco. Pri prvih volitvah so bile ugotovljene nepravilnosti, katere so zagrešili marksisti, razumljivo je, da NSZ ni imela garancije, da se pri drugih volitvah isto ne ponovi, zato so marksisti lahko in brez borbe zmagali. Tako zmago jim privoščimo.

MARKSISTI IN VAPA

Marksisti so v svojem glasilu radovedni in sprašujejo, če niso pri Vapini proslavi v Beogradu bili navzoči tudi Ljubljanci. Da jih potolažimo, jim povemo, da iz vrst NSZ ni bil nihče prisoten. Upamo, da so s tem sodrugi potolaženi. Prihodnjič bomo pa mi morda nekoliko radovedni v neki drugi zadevi.

DVOJNO LICE MARKSISTOV

V Ljubljani imajo marksisti tudi odlične svoje reprezentante. Celo med odvetniki jih imajo. In ti odvetniki so sila dobri sodrugi in se radi sučejo okrog Delavske zbornice in so delavcem kot vzor socialistov. Imajo pa nekateri dvojno lice. Nedavno je neka večja ljubljanska tovarna sledila ljubljanskim trgovcem in razveljavila vse dosedanje službene pogodbe in dala v podpis nameščencem nove pogodbe, ki niso povsem v skladu z novim obrtnim zakonom. Enemu nameščencu se je celo odpovedala služba po določbah starega avstrijskega zakona iz leta 1910, četudi že zdavnaj ni več v veljavi. Vse to pa radi tega, da se je šlo preko boljših določb novega zakona. Ko so nameščenci šli k ravnatelju in posameznim članom uprave, se jim je reklo, da je to delo tovarniškega pravnega zastopnika. In so vsi ostrmeli, čudovito ostrmeli, ker je ta gospod agilen in vnet zagovornik marksizma. Enkrat pozneje pridemo z dejanskim stanjem na dan in tudi z imeni ne bomo štedili. Prizadeti sami so nam obljubili svoje prispevke, da se spoznajo dvojna lica ljubih marksistov.

Akcija za brezposelne rudarje

Banska uprava je na inicijativo občinskih uprav in organizacije nacionalnih delavskih organizacij pričela širokopotezno akcijo za pomoč brezposelnim rudarjem. V revirjih so osnovani posebni odbori, ki naj skrbijo za prehrano bednih rudarskih družin. Odbori dobe od raznih javnih ustanov izdatne podpore. Na intervencijo g. bana dr. Marušiča je tudi Trboveljska premogokopna družba sklenila, da podpre to akcijo z enim milijonom dinarjev. Pričakujemo, da bodo podpore razdeljene z največjo vestnostjo, pravičnostjo in preudarnostjo.

Izdajatelj: Dr. Josip Bohinjec. Urejuje Ivan Tavčar. Za Narodno tiskarno odgovoren: F. Jezeršek.

DRAKONSKI REŽIM PRI LJUBLJANSKEM TRAMVAJU

Pri ljubljanski električni cestni železnici je uveden preoster režim. Vsaka malenkost se kaznuje prav občutno z denarno kaznijo, neplačanimi dopusti in tudi z odpusti. Mi naprošamo upravni odbor ECŽ, da nvede znosnejši režim. Če res kdo kaj zakrivi, naj bo kaznovan, toda pravično in ne tako, da se mu za vselej uniči eksistenca. Večje kazni naj izreka disciplinsko sodišče ali upravni odbor. — Nedavno je bil odpuščen dober voznik z enoletno službo. Kaj naj ta mož sedaj počne, ko je ostal na cesti brez zaslužka. Včasih je treba imeti tudi srce na svojem mestu. Zaenkrat: prosimo!

PRVI NASTOP DRAMSKE DRUŽINE NSZ.

Nastop naše dramske družine nas ni povsem zadovoljil. Dramska družina je igrala Turgenjevo dramo »Tuji kruh«. Igralci so dali povprečno igro, le Kuzofkin in Ivanov sta pokazala sijajno igro in masko. Kuzofkin spada na pravi oder. Je mojster v igri. Ostali bi morali biti nekoliko bolj uglajeni. Igra je prišla prekmalu na oder. Režija tudi ni bila zadovoljiva. Ni se igralo z ljubeznijo. Vse pa je oprostljivo, če pomislimo, da so nastopali samo delavci in vsi prvič. Tolažimo se, da bo drugič veliko bolje. — Obisk tega večera bi bil tudi lahko boljši. Naši člani niso storili svoje dolžnosti, sicer ne bi bila dvorana skoraj prazna. To bo treba tudi popraviti. Elitne družbe ne pričakujemo k našim predstavam. Nas je mnogo in sami moramo skrbeti za posejanje naših predstav. Tako delajo drugi. Vsaka šola nekaj stane. Sem odkrit in povem kakor je. To nekaj zaleže. Sama hvala nikoli.

BO, NE BO — BO, NE BO!

Tako se sprašujejo stavbinski delavci. Bo ali ne bo letos kolektivne pogodbe. Že dve leti se mučimo okrog nje, nazadnje je prevzela vso skrb na sebe Delavska zbornica in po njeni zaslugi se je vršila pred tremi tedni razprava, ki je precej razčistila stališči obeh strank. In so si stavbinski podjetniki izgovorili 14-dnevni rok za premislek in končni odgovor. Teh 14 dni je že zdavnaj poteklo, a še ni prišel odgovor in ne nova razprava. Zato se sprašujemo zidarji, bo ali ne bo. Gospodje stavbinski podjetniki naj pomislijo, da smo mi tudi ljudje in da imamo družine. Letos so nam občutno znižali plače, ne da bi bila kaka potreba za to. Mi smo potrpežljivi, ampak samo do gotovega časa. Ne silite nas, da spregovorimo jačje. Znamo tudi zakričati, če je treba. Stavbinske delavce pa pozivljamo naj se organizirajo pri Narodno strokovni zvezi, ki edina je pokazala na zadnji razpravi, da res razume naš dejanski položaj. Na razpravi so zastopniki NSZ pokazali, da so kos svoji nalogi in so uspešno branili naše interese. Zato vsi v NSZ, da bo armada večja. — Zidar.

IZJAVA.

Podpisani Bence Anton, rudar v Hudijami, se zahvaljujem predsedniku Narodne strokovne zveze g. Šunter Francu, da mi je odpustil, ker sem o njem govoril neresnične vesti, češ, da je on ob priliki neke intervencije pri g. ravnatelju Klocu istemu rekel, naj odpusti one delavce, ki se pritožujejo radi nizkih plač, in naj sprejme druge, ki bodo radi delali za 20 Din.

Izjavljam, da je ta trditev brez podlage, jo obžalujem in se zavežem plačati vse tozadevne stroške.

Hudajama, 29. februarja 1932.

Bence Anton.